

MOKSLO LIETUVA

2002 m. rugsėjo 19 – spalio 2 d.

LIETUVOS MOKSLININKŲ LAIKRAŠTIS

Nr. 16 (262)

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Kaina 1,5 Lt

Gedimino Žemicko nuotrauka

Pradedant Ignoto Domeikos 200-osioms gimimo metinėms skirtą konferenciją: prof. Algimantas Grigelis, prof. Zdzisławas Janas Rynas iš Krokuvos, I. Domeikos proproanūkė Paz Domeyko iš Australijos, Vilniaus universiteto rektorius pareigas laikinai einantis Benediktas Juodka, prof. Juozas Paškevičius ir prof. Petras Musteikis

Perkopus Andus sugrįžta į Tėvynę (1)

Ligi šiol visur vėlavusius lietuvius, kurių lėtapėdiškumas jau virto kone priežodžiu, atrodo, pagana didelių greičių azartas. Skubėti mus verčia pats gyvenimas, kurį vyti, pasirodo, daug sunkiau, negu žengti koja kojoni. Prieš 3 metus minėję Adomo Mickevičiaus 200 gimimo metų jubiliejų, toli gražu neišnaudojome visų galimybių ir neįvykdėme visų savo priedermių Lietuvos dainiui. Šiemet kitas toks pat jubiliejus: pasaulis prisimena ir mini pirmo ryškio mokslo žvaigždės, geologo, mineralogo, etnologo, ilgamečio Čilės universiteto Santjago rektoriaus (1867–1883) ir Čilės Respublikos garbės piliečio Ignoto Domeikos (1802–1889) gimimo dviejų šimtų metų sukaktį. UNESCO sprendimu šie metai paskelbti Ignoto Domeikos metais. Prancūzijoje, Čilėje, Lenkijoje, Baltarusijoje ir Lietuvoje šia proga įvyko ir dar vyks daug reikšmingų mokslui ir kultūrai įvykių.

Galima tik įsivaizduoti, kokią įstabią knygą būtų galima parašyti apie visus tuos renginius keturiose valstybėse, deja, nėra žmogaus, kuris sugebėtų visur pabūti ir apibendrintų, kaip skirtingose šalyse minimas ir gerbiamas pasaulio mokslui ir kultūrai nusipelnęs žmogus. Nebent tai būtų Krokuvos Jogailos universiteto Medicinos kolegijos prof. Zdzisławas Janas Rynas (Zdzisław Jan Ryn), kuris jau 28 kartus yra buvęs Čilėje. Beje, ne tik buvęs, bet ir ten dirbęs kaip Lenkijos Respublikos am-

basadorius, 1991–1996 m. siekęs atkurti diplomatinis Lenkijos ir Čilės santykius, praėjus beveik 12 metų po karinės diktatūros. Z. J. Rynas iš savo ir Čilės valstybių buvo gavęs teisę kartu su ambasadoriaus pareigomis atlikti ir mokslinį darbą – jis tyrinėjo Čilės valstybinius ir privačius archyvus rinkdamas medžiagą apie Ignatų Domeiką, o šiemet sudarė ir išleido nuostabią knygą* *Ignatius Domeyko – pasaulio pilietis*.

Gražiname skolą Ignatui Domeikai

Tikriausiai vienas brožas yra bendras visoms tautoms, kurios Ignatų Domeiką vadina savu ir turi tam visišką teisę: tai didžiulė meilė šiam žmogui, jo atminimui ir darbams. Tie darbai seniai peržengė vienos šalies ribas, yra visos žmonijos palikimas. Žmonija atiduoda savo pagarbą šiam didžiam mokslininkui ir pasaulio piliečiui, gražina savotišką skolą.

Mūsų skola Ignatui Domeikai didžiulė, ko gero, didesnė už kitų tautų. Vargu ar ją gali išpirkti ir šių jubiliejinių metų darbai. Sumažinti – taip, nes padaryta kaip niekada daug reikšmingų dalykų. Jeigu nežinotume, kas daroma ir padaryta Lenkijoje, jeigu nebūtų tekę dalyvauti ir savo akimis matyti, kaip

Nukelta į 2–3 p.

*Ryn, Z. J. Ignacy Domeyko. *Obywatel świata. Ignacio Domeyko. Ciudadano del mundo*, The Jagiellonian University Press, Kraków 2002.

Jau turime Vilniaus technikos kolegiją

Veikiausiai net ir patys šios Olandų g. įsikūrusios Vilniaus aukštesniosios technikos mokyklos moksleiviai ne visai nutuokė, kas vyksta: dar vakar buvę moksleiviai nuo šios, t. y. rugsėjo 1-osios, dienos, jau yra tikri studentai, o jų mokykla tapo Vilniaus technikos kolegija.

Nors Aktų salėje jau buvo prasi-dėjęs naujųjų mokslo metų pradžia skirtas iškilmingas susirinkimas, buvo sakomos sveikinimo kalbos, bet dalis moksleivių, kurie dar niekaip negalėjo suvokti savęs kaip studentų, būriavosi koridoriuose ir prie pagrindinio pastato, kur dar nespėta pakeisti iškabos. Gerokas siurprizas ir dėstytojams, kuriems taip pat buvo sunku patikėti tuo, kas vyksta, nors visi žinojo ir vertino tiesiog didvyriškas savo direktoriaus Algimanto Piliponio pastangas iškovoti mokyklai kolegijos statusą. Vargu ar šiemet savo veiklos 80-metį minėsiančios mokyklos – jau kolegijos! – metraščiuose atsispindės, kiek aukštos ir aukščiausios valdžios koridorių teko išvaikščioti direktoriui A. Piliponiui, kiek reikėjo durų atidaryti, Technikos kolegijos būtinybę ša-

Studentų tarybos pirmininkas K. Šapovalovas ir Tarybos nariai: V. Bogdanavičius, E. Meškys, G. Kazlauskas (antrąjį eilėje)

liai įrodinėti ir be akivaizdaus rezultato tas duris uždaryti.

Naujosios kolegijos atsiradimas tik patvirtina tai, koks dinamiškas yra mūsų gyvenimas. Toks dinamiškas, kad net mūsų aukščiausios valdžios vyrai (o gal

ir institucijos?), regis, nespėja žengti koja kojoni su gyvenimu. Štai LR Seimo pirmininko Artūro Paulausko sveikinimo laiškas naujųjų mokslo metų proga (jį perskaitė Mokyklos tarybos

Nukelta į 6 p.

4, 15 p.

VISAM
GYVENIMUI
PAMILĖS
LIMFOCITUS

7-8 p.

KAIP
ŽUVO
SKIRMANTAS

Langas

UNIVERSITETE
PRASIDEDA
VALSTYBĖS
STATYBOS
KELIAS

12-13 p.

SOCRATES/
ERASMUS
RENGINIUIOSE

14-15 p.

V. ALEKNA
APIE JUOŽA
KELIUOTI

Illustracija iš knygos Ignas Domeika 1802–1889 (Vilnius, 2002)

Atkelta iš 1 p.

Ignoto Domeikos atminimas gerbiamas ir įamžinamas kaimyninėje Baltarusijoje, iš kurios ir kilęs šis mokslo milžinas, gal ir kultūras pažinti, jog Lietuvoje padarėme jau pakankamai. Deja, tai tik pradžia, geras startas. Visa distancija priešakyje, ir ne vienos kartos žmonėms ją lemia įveikti.

Vilniaus universitete organizacinis komitetas, skirtas I. Domeikos 200 metų sukakčiai pažymėti, vadovaujamas laikinai rektoriaus pareigas einančio prof. Benedikto Juodkos, dirbo kone pusantrų metų, kai Lietuvos Vyriausybė su-

Perkopus Andus sugrįžta į Tėvynę (1)

darė valstybinę komisiją šio jubilėjaus renginiams rengti. Valstybinei komisijai vadovavo LR švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius, o jo pavaduotoju buvo viceministras Rimantas Vaitkus. Į darbą įtraukus daug valstybinių institucijų bei intelektines pajėgas, reikalai pajudėjo, įgavo platų mastą. Labai svarbu, jog buvo palaikomos ir remiamos asmeninės iniciatyvos.

Pirmiausia tai pasakytina apie kultūrinę tiriamąją ekspediciją į Čilę I. Domeikos keliais nuo Santjago iki Atakamos. Pažymėsime, jog aukščiausią pasaulio viršukalnę Everestą įveikęs pirmasis lietuvis alpinistas Vladas Vitkauskas, jau spėjęs Lietuvos trispalvę įkelti į visų žemynų aukščiausias viršukalnes, tarsi pradeda naują savo veiklos etapą – imasi propaguoti Lietuvos mokslą ir kultūrą tarptautiniu mastu. Kartu su Vilniaus universiteto geologu, mineralogu Gedimynu Motuza, Vilniaus Gedimino technikos universiteto profesoriumi architektu Jonu Anuškevičiumi ir televizijos operatoriumi Vytautu Jankevičiumi Vladas Vitkauskas surengė ekspediciją, kuriai ir buvo pradėtas Ignoto Domei-

kos 200-mečiui skirtas renginių ciklas šių metų vasario 18 – kovo 28 dienomis.

Antrasis renginys, kurį būtina išskirti – tai balandžio 4–5 d. surengtoji Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų tradicinė konferencija *Scientia et historia – 2002*, kuri šiemet buvo skirta Ignotui Domeikai atminti ir propaguoti.

Trečias renginys – tai gegužės 1 – birželio 15 d. Paryžiuje UNESCO būstinėje surengta žymiajam mokslininkui skirta paroda *Dviejų pasaulių pilietis*. Joje buvo pakviestos dalyvauti Lenkija, Čilė, Baltarusija, Lietuva ir Domeikų giminės atstovai. Mūsų šalis pristatė parodą *Ignotas Domeika ir Vilnius*. Apie pastaruosius du renginius savo puslapiuose rašė ir *Mokslo Lietuva*.

Ignoto Domeikos gimtadieniui – liepos 31 d. Adomo Mickevičiaus memorialiniame bute Vilniuje buvo atidaryta paroda *Ignotas Domeika ir Vilniaus universitetas*. Tą pačią dieną pradėtas platinti VĮ Lietuvos pašto išleistas ženklintas atvirlaiškis, skirtas mūsų žymiojo kraštiečio 200-osioms gimimo metinėms. Pastebėsime, jog tai pirmasis atvirlaiškis, kuris išleistas per 12 Lietuvos nepriklausomybės metų.

Atidengiant Ignoto Domeikos 200-osioms gimimo metinėms skirtą atminimo lentą Vilniaus konferencijos svečiai, I. Domeikos palikuonys: Paz Domeyko ir Pablo Domeyko

Gedimino Zermicko nuotraukos

Priešais sidabruotą I. Domeikos bareljefą – Vilniaus universiteto prof. Algimantas Grigelis ir Krokuvos universiteto prof. Zdzislavas Janas Rynas

I. Domeikos 200-mečiui skirtą parodą Lietuvos nacionaliniame muziejuje atidaro jubilėjaus organizacinio komiteto pirmininkas, švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius

Vilniaus m. meras Artūras Zuokas (dešinėje) su konferencijos organizatoriais ir dalyviais: švietimo ir mokslo viceministru Rimantu Vaitkumi, skulptoriumi Valdu Bubelevičiumi, ekspedicijos į Čilę dalyviais architektu prof. Jonu Anuškevičiumi bei alpinistu Vladu Vitkausku priėmimo metu

Rugsėjo 8–11 d. Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos būstinėje Vilniuje veikė svečių iš Lenkijos dailininkės Gražinos Novosinskos-Ryn (Gražyna Nowosińska-Ryn), jau 30 metų kuriančios animacinius filmus vaikams, ir jos vyro Krokuvos Jogailos universiteto psichiatrijos profesoriaus, diplomato, alpinisto, keliautojo ir fotografo, Ignoto Domeikos biografo habil. dr. Zdzislavo Jano Ryno fotoparoda *Ignotas Domeikos Čilė*.

Rugsėjo 9 d. Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje atidaryta Vlodo Vitkausko fotografijų paroda iš I. Domeikos jubilėjui skirtos ekspedicijos į Čilę.

Neabejotinai pats svariausias iš I. Domeikai skirtų renginių – tai Vilniaus universitete surengtoji tarptautinė konferencija *Ignotas Domeikos gyvenimas, darbai ir indėlis į mokslą*. Organizatoriai – LR švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija, Vilniaus universitetas, Lietuvos mokslų akademija, Ge-

ologijos ir geografijos institutas, Lietuvos istorijos institutas, Lietuvos geologijos tarnyba bei Vlodo Vitkausko fondas *Everestas*. Kone 30 pranešimų konferencijos metu perskaitė Lietuvos, Baltarusijos, Čilės, JAV, Australijos, Prancūzijos, Lenkijos mokslininkai bei Ignoto Domeikos gyvenimo bei mokslinės veiklos tyrinėtojai. Ypatingą konferencijos atmosferą kūrė Ignoto Domeikos palikuonys iš Čilės, JAV, Australijos, Norvegijos.

Svarus indėlis į pasaulio domeikiana

Visi konferencijos dalyviai buvo apdovanoti išties puikiais knygomis, kurios neabejotinai praturtins ne vien kuklią Lietuvos, bet ir plačiąją pasaulio domeikiana. Pirmiausia tai puikiai iliustruota, spalvinga knyga lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis *Ignotas Domeika Lietuvai, Prancūzijai, Čilei*. Jai tekstus rašė Algirdas Gaigalas, Reda

Griškaitė, Gediminas Motuza ir Juozas Paškevičius, o iliustracijas, ikonografinę medžiagą pateikė Lietuvos nacionalinis muziejus. Knygoje panaudoti ir Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomi su I. Domeikos vardu susiję dokumentai.

Antroji knyga, kurioje tilpo pranešimai, skaityti tarptautinėje mokslinėje konferencijoje Vilniuje, – tai *Ignotas Domeika 1802–1889: Gyvenimas, darbai ir indėlis į mokslą*. Šio leidinio sudarytojas ir redaktorius – prof. Algimantas Grigelis. Šis 354 puslapių foliantas pažvairintas vertingomis iliustracijomis. Svarbiausia, kad knygoje pateiktas paskutinis domeikiano žodis, paremtas naujausiais archyviniais duomenimis, originaliais tyrinėjimais.

Iš konferencijos dienotvarkės niekaip negalima išplėsti ir dar kelių renginių. Visų pirma tai Ignotui Domeikai skirtos parodos atidarymas Lietuvos nacionaliniame muziejuje ir Ignotui Domeikai skirtos memorialinės lentos prie buvusio bazilijonų vienuolyno vartų atidengimas. Šį bareljefą sukūrė skulptorius Valdas Bubelevičius ir architektas Jonas Anuškevičius. Toks pat bronzinis bareljefas yra ir tolimoje Čilėje, La Serenos universiteto Kalnakasybos departamente, kur primena I. Domeikos kelio į mokslą pradžią Vilniaus universitete, dalyvavimą filomatų veikloje, 1831 m. sukilime ir tremtinio dalią.

Priėmimus konferencijos dalyviams surengė Vilniaus meras Artūras Zuokas bei LR švietimo ir mokslo ministerija.

Išvyka į Ignoto Domeikos gimtinę

Vilniaus konferencijos dalyviai turėjo puikią galimybę dalyvauti ekskursijoje *Po Ignoto Domeikos tē-*

viškę, aplankyti kaimyninę Baltarusiją, Ignoto Domeikos gimtinę Nedzviadkos (baltarusiškai *Мядзвятка*) kaime, kur dalyvavo atidengiant puikų paminklą Ignotui Domeikai. Žinoma, pabuvota ir buvusios Domeikų sodybos vietoje, kur tėra išlikę buvusio gyvenamojo namo pamatų liekanos. Buvo aplankyta Krupavos mokykla, kur, kaip ir Nedzviadkoje, įrengti I. Domeikai skirti mokykliniai muziejai. Ekskursijos dalyviai dalyvavo paminklinio akmens su I. Domeikos bareljefu atidengimo iškilmėse Krupavoje, atidengiant Naugarduke paminklinį akmenį Adomui Mickevičiui, memorialinės lentos I. Domeikos tėvui Antanui Ipolitui Domeikai (1764–1809) atidengimo šventiniame renginyje, Šv. Mikalojaus bažnyčios šventoriuje.

Paskutinis Vilniaus konferencijos akordas suskambo Minske, kur Baltarusijos nacionalinėje mokslų akademijoje rugsėjo 13 d. vyko Ignotui Domeikai skirtoji mokslinė konferencija. Be Baltarusijos mokslininkų, joje dalyvavo ir kai kurie Vilniaus konferencijos dalyviai, taip pat svečiai iš Lenkijos ir Čilės. Taigi Vilniaus konferencija natūraliai peraugo į kitos šalies, taip pat šventai saugančios didžio mokslininko atminimą, renginį.

Tai buvo nepaprastai jaudinanti kelionė, kupina didelio žmoniškumo ir išpūdžių. Už visa tai esame dėkingi konferencijos organizatoriams, taip pat ir Baltarusijos Respublikos ambasados Lietuvoje darbuotojams, padariusiems viską, kad ta Lietuvos žmonių bei konferencijos dalyvių kelionė įvyktų. Tuos išpūdžius skaitytojams pamėginsime perteikti ir kituose *Mokslas Lietuvos*, numeriuose.

Bus daugiau

Gediminas Zemlickas

Kaip ėjome prie Ignoto Domeikos metų (1)

Ignoto Domeikos 200-ųjų gimimo metinių minėjimo valstybinio organizacinio komiteto narys prof. Juozas Paškevičius 18 metų vadovavo Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto Geologijos ir mineralogijos katedrai. Daugiau kaip 200 mokslinių darbų (tarp jų 25 knygos) autorius ar bendraautoris. Ilgametis žurnalo *Geologija* vyriausiasis redaktorius, ilgametis Lietuvos stratigrafinės komisijos pirmininkas, daugelio mokslo tarybų ir komitetų narys, mokslinių konferencijų dalyvis. Lietuvos valstybinės premijos laureatas (1983, 1988) bei Akademiko Juozo Dalinkevičiaus vardinės premijos laureatas (1997). Šiuo metu prof. J. Paškevičiaus ir jo kolegų pastangos sutelktos į Geologijos aiškinamųjų terminų žodyną, kurio bus du tomai ir kuris turėtų būti užbaigtas šiais metais.

Ir vis dėlto kalbėsime kita tema. Mus visus jaudina Ignoto Domeikos 200-ųjų gimimo metinių renginiai, šios pasaulinio garso asmenybės minėjimas. Kaip Lietuva ėjo į Ignoto Domeikos metus, vargu ar kas kitas papasakos geriau už prof. Juozą Paškevičių.

Iš pradžių norėjome būti vietinės reikšmės pionieriais

Gal prisiminkime, kaip buvo pradėta rengtis Ignoto Domeikos 200 metų jubiliejui? Kaip Lietuva išitraukė į 2000-ųjų metų, kuriuos UNESCO paskelbė Ignoto Domeikos metais, renginių programą? Kaip suprantu, iš pradžių apie tokio masto renginį ne nesvajota, norėta mokslininko jubiliejų minėti tik Vilniaus universitete?

Maždaug prieš pusantrų metų svarstėme, kad jeigu niekas nieko nesiiima daryti, tai Vilniaus universiteto geologai ir turi rodyti iniciatyvą. Juk Ignas Domeika buvo asmenybė, apie kurią galima ir būtina plačiai kalbėti. Pagaliau juk tai mūsų profesijos atstovas – geologas, mineralogas, kalnakasybos specialistas.

Susilaukėme Universiteto vadovų, pirmiausia laikinai rektoriaus pareigas einančio akad. Benedikto Juodkos supratimo ir palaikymo. Galvota Universitete surengti Ignoto Domeikos 200-mečiui skirtą konferenciją. Dar nekalbėta, kad valstybės mastu bus kažkas daroma, kad UNESCO 2000 metus paskelbs I. Domeikos metais. Taigi buvome vietinės reikšmės pionieriai.

Tačiau kaimynų lenkų pavyzdys jau galėjo patraukti, nes I. Domeikos mokslinio palikimo, gyvenimo ir veiklos tyrinėtojas prof. Zdzisławas Janas Rynas (Zdzisław Jan Ryn) dar 2000 m. Krokovoje surengė didelę tarptautinę konferenciją, kuri faktiškai ir pradėjo jubiliejinių I. Domeikai skirtų renginių ciklą.

Ignoto Domeikos 200-ųjų gimimo metinių valstybinio organizacinio komiteto narys prof. Juozas Paškevičius džiaugiasi puikia jubiliejui išleista knyga *Ignotas Domeika 1802–1889*

Lenkai visą laiką ir reguliariai puoselėja I. Domeikos atminimą. Ypač daug nuveikė prof. Zbignevas Vujcik (Zbigniew Wójcik) ir prof. Zdzisławas Janas Rynas, kuris būdamas Lenkijos ambasadorius Čilėje ir sugrįžęs į Krokuvą jau daug metų tyrinėja Ignoto Domeikos palikimą, parašė puikią knygą apie šį mokslininką. Apskritai Lenkijoje susidomėjimas I. Domeika niekada nebuvo nutrūkęs ir propagodami šį asmenį pasulyje lenkai padarė labai daug. Tiesa, kai kurie lenkų tyrinėtojai I. Domeiką kartais traktuodavo tik kaip savo šalies pilietį ir savo kultūros žmogų. Antra vertus, natūralu, jeigu tauta randa įžymaus žmogaus sąsają su savo kraštu. Ir lenkai, ir baltarusiai vis labiau Igną Domeiką suvokia kaip pasaulio žmogų, kuris negali priklausyti vienai tautai.

Ignoto Domeikos darbų reikšmė vis didėja

Tokios sąvokos kaip pasaulio pilietis (Algimanto Grigelio pranešimas Vilniaus konferencijoje), asmuo, dėjęs pagrindus globaliai plintančiai civilizacijai (Juozo Algimanto Krikštopaičio pranešimas) – labai šiuolaikiškai skamba. Akivaizdu, kad tokio masto asmenybės kiekvienas laikmetis savaip ir tarsi iš naujo įvertina, aktualizuoja. Ar Jums, profesoriau, neatrodo, kad šiandien užkrečiantis Ignoto Domeikos asmenybės pavyzdys, jo atlikti ištis net sunkiai įsivaizduojamo masto darbai aktualūs kaip niekada?

Šiai minčiai labai pritarčiau. I. Domeika metams bėgant įgijo didžiulį populiarumą. Tai rodo kad ir jo garbei suteikti pavadinimai. Juk I. Domeikai gyvam esant ar ir mirus ne itin daug apie jį buvo kalbama. Tačiau ilgainiui šį mokslininką vis daugiau ir daugiau imta vertinti. Jis apie 20 kartų įamžintas mineralų, fosilijų, augalų ir gyvūnų pavadinimuose, keliasdešimt kartų jo vardas suteiktas vietovardžiams, muziejams, kolekcijoms, kolegijoms, institu-

tams, kasykloms, dešimtimis skaičiuojami ir jo vardu pavadinti socialiniai objektai – mokyklos, bibliotekos. Jo vardu pavadintos gatvės, miestai, uostai. Beveik šimtas objektų su šiuo vardu susieti.

Do-me-i-ka, tarsi muzikinės gamos trys natos do-re-mi. Gerai limpa prie kiekvieno objekto, būtų koks šimelpiniginis ar Dičpetris – vargu ar taip noriai tą pavardę žmonija lipintų prie tiek objektų.

Pats I. Domeika save vadino ir pasirašinėjo Ignacy Domeyko, baltarusiai jo vardą taria ir rašo Игнац Дамейка. Taigi kiekviena tauta rašo bei taria savaip ir tai natūralu. Lietuvoje Domeikų yra labai daug ir kitaip mokslininko ne negalėtume vadinti.

Jubiliejus išaugo į valstybės masto renginį

Grįžkime į organizacinių darbų laikotarpį, kuris, kaip suprantu, sukėlė nemažai nerimo.

Nerimo tikrai buvo. Vis dėlto Vilniaus universitete įkūrėme I. Domeikos 200 metų jubiliejaus minėjimo organizacinį komitetą, kurio pirmininku sutiko būti rektorius akad. Benediktas Juodka, o jam talkino du pavaduotojai: Geologijos ir mineralogijos katedros vedėjas prof. Petras Musteikis ir aš. P. Musteikis yra mano mokinys, vadovavau jo diplominiam darbui, paskui buvau jo disertacijos vadovas. Taip po 18 metų vadovavimą Geologijos katedrai perdaviau savam žmogui.

Labai daug prie organizacinio darbo prisidėjo Lietuvos istorijos institutas ir ypač istorikė dr. Reda Griškaitė. Mes ja galėjome remtis ir visiškai pasikliauti.

Tačiau Jūs tapote ir Lietuvos valstybinio organizacinio komiteto Ignoto Domeikos 200 gimimo metinėms rengti nariu.

Istorija rutuliojosi štai kaip. Kai sužinojome, kad UNESCO 2002 m. skelbs Ignoto Domeikos metais ir skirs lėšų, į kurias galėjo pretenduoti Lenkija, Baltarusija, Čilė

Nukelta į 5 p.

Gedimino Zemlicko nuotrauka

Žurnalistas apie garsų mokslininką ir pasirengimą jo jubiliejui pasakoja Paz Domeyko, akad. Benediktas Juodka bei švietimo ir mokslo viceministras Rimantas Vaitkus

Įveikęs duobėtus mokslo kelius prof. Vytautas Antanas Tamošiūnas pasirengęs naujiems darbams

Pabaiga, pradžia Nr. 12, 13

Vilniaus universiteto Imunologijos instituto direktorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas prof. Vytautas Antanas Tamošiūnas, kuriam birželio 15 d. sukako 60 metų, baigiamojoje pokalbio dalyje pasakoja apie savo kelią į mokslą, ryšius su gimtuoju Pasvalio kraštu.

Iš krašto, kur Svalia išteka iš Žaliosios girios

Esate pasvalietis. Pasvalio kraštas garsėja ne tik alumi, bet ir žymiais lietuviams, kurie iš to krašto išėjo į platus pasaulį. Kas Jus sieja su gimtine, kokius ryšius palaikote?

Pasvalio kraštas garsėja ne tik alumi, bet ir sūriais, duona ir, svarbiausia, vaišingumu. O mano ryšiai su Pasvalio kraštu labai geri. Esu iš to krašto, kur Svalia išteka iš Žaliosios girios. Tačiau Svalia skiria Pasvalio ir Panevėžio rajonus. Kadangi esu

gimęs dešinėje Svalios pusėje, tai ir laikau save pasvaliečiu. Bet susiklostė taip, kad Lietuvoje vyko reformos, rajonai buvo tai mažinami, tai didinami. Tad oficialiai mano gimtinė yra Panevėžio apskritis, Pumpėnų valsčius, Kriklinių parapija. Vėliau ši vietovė atiteko Joniškėlio rajonui, tad pasą ir gavau Joniškėlyje. O Panevėžyje baigiau pirmąją vidurinę, t. y. buvusių berniukų, o dabar Juozo Balčikonio gimnaziją.

Dar šiek tiek plačiau apie mano ryšius su pasvaliečiais. Birželio 16 d., sekmadienį, buvau pakviestas į Pasvalį, kur mūsų parapijoje vyko šv. Antano atlydai. Kadangi mano antrasis vardas yra Antanas, tai buvau labai pagerbtas (kaip ir kasmet, kai atvykstu į Pasvalį) – apgaubtas ažuolo vainiku, kaip ir visi Antanai.

Su gimtine mane sieja ir kapai. Ten palaidota visa mano šeima: tėvelis, mama, brolis, sesuo (nuskendusi 2 metų). 1949 m. vasarį mirė tėvelis, o tų pačių metų lapkritį sudegė mūsų namas, apdegė ir mirė brolis, o mama atsidūrė ligoninėje.

Visam gyvenimui pamilęs limfocitus (3)

Padėjo tetos ir dėdės

Neturėjote nė 7 metų, kai netekote tėvo. Kaip vienai mamai pavyko Jus išauginti, išleisti į mokslus?

Nežinau, ar tai mūsų pokalbio tema. Turėjau keturias tetas ir du dėdes, bet nė vieno tikro pusbrolio ir pusseserės. Mamos seserys man yra daug padėjusios, jos palaidotos tose pačiose kapinėse. Per Motinos ar Visų šventųjų dieną paprastai visada aplankau šiuos kapus.

Gimtinėje giminių jau nebeturiu, bet kai kurie kaimynai ne mažiau brangūs ir už gimines. Ypač iš pokario laikų ar net prieškario. Visi aplinkui buvo ištremti ir mūsų šeima

tą klasę. Daugiau abejonių dėl mokslų jau nebuvo, nėra ligi šiol. Kad išvažiavau mokyti geresnėje mokykloje, veikiausiai buvo tetos mokytojos nuopelnas.

Kaip nuo pomėgio matematikai pasukote biochemijos mokslų link?

O, tai keistas kelias. Esu baigęs veterinarijos mokslus Kaune. Beje, studijuodamas Veterinarijos akademijos antrajame kurse laikiau biochemijos egzaminą ir gavau ketvertą. Buvau nepatenkintas ir atėjau egzamino perlaikyti. Dėstytoja nustebo. Sakau, jog noriu po Akademijos stoti į aspirantūrą. *Dar tokio studento nebuvo, – stebėjosi dėstytoja, – trečiame semestre jis jau žino, kad stos į aspirantūrą.* Perlai-

rokai netradicinis. Pradėjote nuo veterinarijos studijų.

Tarp kitko, labai neblogai, kai turi veterinarijos žinių apie fiziologinius ir ypač patologinius procesus. Fundamentiniai dalykai – anatomija, fiziologija, histologija, biochemija – yra labai svarbūs norint suprasti organizmą. Šios disciplinos labai keičia mąstymą, nes studijuodamas fiziologiją pradedi suvokti, kad viskas tarp savęs susiję. Kas tas kraujas, kaip išnešiojamas, kas yra skausmas ir t. t. Fiziologiją studijuoti paprastai pradama nuo varlės refleksų. Kaulų mokslas ypač sudėtingas, nes tenka išmokti daugybę kaulų rūšių pavadinimų, tačiau padeda suvokti

Prof. Vytautas Antanas Tamošiūnas bei jo žmoną Laimą į Lietuvos MA biblioteką pasveikinti atėjo biologas akad. Vytautas Kontrimavičius ir matematikas prof. Mifodijus Sapagovas

taip pat būtų ištrėmę, bet tėvelis buvo iš lovos nesikeliantis ligonis, anksti mirė, dar gaisras nusiaubė namus.

Šeimą užgriuvusios nelaimės išgelbėjo nuo tremties? Būtumėte mokslus ėjęs kur nors Omske ar Tomske?

Kartu su Zenonu Rudziku, Teorinės fizikos ir astronomijos instituto direktoriumi. Mūsų šeima buvo atsidūrusi išvežamų asmenų sąrašė, visi kaimynai buvo išvežti, nors visi buvo tik vidutiniai valstiečiai, labai turtingų nebuvo.

Dėl mokslo turėjo tik vieną abejonę

Kaip sekėsi mokslai, nuo kada prisimenate save, kaip mokslų siekusį jaunika?

Džiaugiuosi, kad teko mokyti Panevėžio pirmojoje vidurinėje mokykloje, kur buvo sustiprintas matematikos mokymas. Nemažai dabartinių Lietuvos matematikų kaip tik ir baigė šią mokyklą.

Tiesa, kartą pavasarį iš Panevėžio mokyklos grįžau namo ir su kaimynų vaikais aktyviai bežaidžiant skilo kojos kaulas. Koją sugipsavo, o čia pavasaris, taigi, slapta sau galvoju, su mokslais baigta. O reikėjo laikyti egzaminus. Mama vis viena išvežė mane į Panevėžį, paguldė, susirinko klasės draugai, aiškino, kas užduota, teko mokyti ir taip baigiau aštun-

kiau egzaminą, gavau penketą, o Akademiją baigiau su pagyrimu.

Aspirantūros studijos suvaidino svarbų vaidmenį

O po Akademijos?

Reformos vyko ir tais laikais. 1966 m. įstojau į Botanikos instituto aspirantūrą, bet nuo Naujųjų metų buvo įkurtas Biochemijos institutas ir tapau šio instituto aspirantu. Tačiau didesnį aspirantūros laiką dalį praleidau Leningrado Citologijos institute. Ją ir baigiau. Kai apsišniau mokslų kandidato disertaciją, tai prof. Benediktas Juodka pakvietė mane į Vilniaus universiteto Biochemijos katedrą, studentams dėščiau imunologiją ir imunochemiją. Telkėmės Aukštųjų mokyklų Paneriuose, kur veikė ir Radiologinė laboratorija. Gerokai vėliau buvo pastatytas naujas Biochemijos instituto pastatas Mokslų akademijos miestelyje greta Santariškių.

Taigi savo likimą susiejau su biochemija, kuri tapo tarsi mano lemtis, o gal likimo ironija. Nuo pat antro kurso Veterinarijos akademijoje su biochemija ėjau koja kojon. Studentai juokaudavo: kas bijo chemijos, eina į biochemiją. Nors iš tikrųjų buvo priešingai: į biochemikus visada būdavo atrenkami geriausi Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto studentai.

Galima sakyti, kad Jūsų kelias į biochemiją, Biochemijos institutą, o vėliau į Imunologijos instituto vadovus buvo ge-

organizmo sandarą ir pan.

Gaila, kad tik maža dalis mūsų skaitytojų girdėjo Jūsų paskaitą Kas slypi kraujo laše, kurią skaitėte Lietuvos mokslų akademijoje, kai buvo švenčiamas Jūsų 60-mečio jubiliejus. O kaip Jūs pats bent trumpai tą paskaitą apibūdintumėte?

Apie kraują galima kalbėti ir iš objektyvaus istoriko, ir istoriko patrioto pozicijų, pagaliau romantiko, taip pat biologo, mediko, imunologo, alergologo požiūriu. Visus šiuos aspektus ir stengiausi savo paskaitoje apčiuopti, pagrindinį dėmesį, aišku, skirdamas imunologo požiūriui.

Iš anketos gimė knyga

Dar nepasakėte, kad esate Vilniaus pasvaliečių bendrijos narys.

Priklausau Vilniaus pasvaliečių bendrijai ir, pasak jos pirmininko matematiko akad. Broniaus Grigelionio, esu aktyvus narys. Pasvalio miesto jubiliejui net parašiau knygelę, tiesa, daugiau apie savo kelią į mokslą – *Kelias nuėjęs, keliu pareisiu.*

Ar ne poetas Vladas Braziūnas, kilęs taip pat iš Pasvalio krašto, ir buvo tos knygelės įkvėpėjas?

Ko gero. Ta knyga prasidėjo nuo anketos, kurią artėjant Pasvalio sukakčiai man plačiau užpildyti atsiuntė pasvaliečiai. Kai pasvaliečiams nusiunčiau 10 anketos puslapių, jie prašė išplėsti. Išėjo knyga. Poetas V. Braziūnas iš tiesų ją patvarkė, gerokai pagilino.

Nukelta į 15 p.

Alergologė prof. Rūta Dubakienė profesoriui linki laimingų ir kūrybingų gyvenimo metų

Kaip ėjome prie Ignoto Domeikos metų (1)

Atkelta iš 3 p.

ir Lietuva, Vilniaus universiteto organizacinis komitetas bei UNESCO Lietuvos nacionalinis komitetas kreipėsi į Lietuvos Vyriausybę prašydami šį jubiliejų minėti šalies mastu. Reikia pasakyti, kad LR Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas labai rimtai įvertino mūsų siūlymą ir išleido įsakymą, kuriuo buvo sudaryta I. Domeikos jubiliejaus rengimo valstybinė organizacinė komisija. Pasiūlymą rengimo jubiliejui darbas buvo pavestas LR švietimo ir mokslo ministerijai, organizacinio komiteto pirmininku buvo paskirtas ministras Algirdas Monkevičius, pavaduotoju – viceministras Rimantas Vaitkus.

Štai tada jau valstybiniu mastu buvo aptariami būsimieji renginiai. Kai kas jau buvo numatyta ir Vilniaus universiteto rengiamoje programoje: paroda, konferencija ir ekspedicija į Čilę. Nuo šiol tuos renginius kuruoti ėmėsi valstybinė organizacinė komisija, kuri pridėjo dar vieną solidų projektą: I. Domeikos bareljefo prie buvusio bazilijonų vienuolyno vartų sienos atidengimą. Tai buvo padaryta Švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyva. Turiu pasakyti, kad ypač viceministras R. Vaitkus atliko gana didelį organizacinį darbą.

Ryšiai su Čile

Kieno galvoje gimė ekspedicijos į Čilę pagerbiant Ignoto Domeikos atminimą idėja?

Man regis, kad ta mintis kilo dviem žmonėms: alpinistui Vladui Vitkauskui ir geologui Gediminui Motuzai. Nepamirškime, kad I. Domeika Čilės kalnais ir keliais nukeliavo 7 tūkst. km. Tokio iškilaus jubiliejaus metais tenkintis tik mokslinė konferencija nepabuvojus ten, kur mokslininkas praleido beveik 50 metų, būtų tam tikras praradimas, nepanaudota galimybė. Tos ekspedicijos nariai V. Vitkauskas (V. Vitkausko fondas *Everestas*), G. Motuza (Vilniaus universitetas), architektas

Jonas Anuškevičius (Vilniaus Gedimino technikos universitetas) bei Vytas Jankevičius (Lietuvos radijas ir televizija) atvežė iš Čilės labai reikšmingos dokumentinės medžiagos, mineralų ir uolienų pavyzdžių.

Rašytojas Albertas Laurinčiukas tuometinio Vilniaus universiteto rektoriaus prof. Jono Kubiliaus paprašytas, regis, 1972 m. į Čilę nuvežė I. Domeikos bareljefą. Šių metų ekspedicijos dalyviai taip pat buvo pasiryžę koki nors I. Domeikos ženklą iš Lietuvos palikti Čilėje. Buvo nutarta padaryti bareljefą, kurį sukūrė skulptorius Valdas Bubelevičius ir architektas Jonas Anuškevičius. Beje, šį meno kūrinį vežant į Čilę dar nebuvo gauta lėšų autoriams sumokėti. Iš pradžių norėta tą bareljefą padovanoti Santjago universitetui, kur keturias kadencijas rektoriumi buvo renkamas Ignatas Domeika. Tačiau vienas bareljefas iš Lietuvos tame universitete jau buvo, todėl apsispręsta padovanoti La Serenos universitetui.

Tai vykęs sprendimas, nes La Serenos miestelyje 1838 m. I. Domeika ir pradėjo savo veiklą Čilėje. Dėstė vyrų licejuje, ten įsteigė mineralogijos kursus, kurie 1887 m. išaugo į La Serenos kalnakasybos mokyklą, o nuo 1981 m. – į La Serenos universitetą. Tame licejuje buvo subrandinti didžiausi I. Domeikos moksliniai laimėjimai, todėl labai teisingai padaryta, kad I. Domeikos bareljefas iš Lietuvos buvo atidengtas kaip tik šiame universitete. Vykio oficialus atidengimas, buvo gražiai pristatytas.

Didelę išliekamąją vertę turi ir Lietuvos televizijos darbuotojo V. Jankevičiaus iš Čilės parsivežtoji televizinė medžiaga. Jos pagrindu buvo sukurtas dokumentinis filmas *Domeikos sindromas*. Jis buvo parodytas Vilniuje š. m. rugsėjo 10–12 d. vykusios konferencijos dalyviams. Beje, mes siūlėme filmą pavadinti *Domeikos fenomenas* – būtų geriau skambėję, bet autoriai pasirinko kitaip.

Ignoto Domeikos fenomenas

Išties I. Domeikos fenomenas niekam nekelia abejonių: pasauliniam mokslui šis pasaulio pilietis yra davęs nepaprastai daug. Šio mokslininko pavyzdys yra puikus atsakymas tiems, kurie pradeda abejoti visuomenine mokslo verte.

Mūsų dabartinis mokslininko gyvenimas net lyginant su valdininko gyvenimu gali atrodyti skurdus ir neprestižinis. Retai susimąstoma, kiek pastangų reikia jaunam žmogui, norinčiam įsitvirtinti mokslo pasaulyje. Ir paties I. Domeikos gyvenimas mums primena, kiek šis žmogus turėjo dirbti, norėdamas sukaupti tą nepaprastai didelį žinių bagažą.

Prie I. Domeikos fenomeno sėkmės, ko gero, prisidėjo ir tai, jog jo gilios fundamentinės žinios buvo nepaprastai produktyviai pritaikytos praktiniame gyvenime ir Čilės valstybei davė net sunkiai pinigais įvertinamą naudą.

Iš tikrųjų be grynai mokslinių problemų, kurias jam teko spręsti, I. Domeika atliko ir labai svarbų praktinį darbą. Juk įvertinti rūdas, mineralus, kokią jie galėtų teikti materialią naudą, buvo vienas svarbiausių to meto dalykų. I. Domeikos parengti mokiniai juk sudarė Čilės pramonės ir ekonomikos pagrindą. Pagal vario, sidabro, aukso gavybą Čilė ir šiuo metu užima vieną pirmiaujančių vietų pasaulyje. I. Domeikos įnašas į Čilės ekonomiką nepaprastai didelis.

Tikriausiai galėtume kalbėti ir apie mokslui palankų laikotarpį, mokslinių idėjų poreikį to meto gyvenime: kūrėsi jaunos Čilės valstybės ūkis, augo pramonė, reikėjo specialistų, kaip kad karvais sakoma – nacionalinių kadru.

Aš mokslininkus skirstyčiau į kelias grupes: vieni daro fundamentinius mokslinius darbus, kurie ne iškart duoda ekonominę naudą, bet kuria pagrindus materialiajam šalies gyvenimui. Ir nors šių žmonių darbai yra nepaprastai vertingi ir būtini, bet dažniausiai visuomenė mažai apie tuos mokslo žmones žino ir dar mažiau kalba. Taikomieji, praktiniai mokslai greičiau pritaikomi, apie juos greičiau sužinoma, jie išpopuliarėja.

I. Domeika iš pradžių daugiau dirbo teoriniais klausimais: rengė mokinius, steigė cheminės analizės

Geologas ir mineralogas Gediminas Motuza Lietuvos nacionaliniame muziejuje dalijasi ekspedicijos į Čilę įspūdžiais

laboratorijas, analizavo surinktą medžiagą, mineralus, rūdas. Visa tai buvo tie teoriniai pagrindai, ant kurių vėliau ir plėtojosi Čilės pramonė.

Vykęs pavyzdys, kaip vaisingai pritaikoma fundamentinė mokslininko veikla.

Vilniaus universiteto reikšmė I. Domeikos brandai

I. Domeikos kūrybinio kelio tyrinėtojai pabrėžia, kad puikius fundamentinio pasirengimo pagrindus patys I. Domeika gavo būtent Vilniaus universitete. Čia jis gavo matematikos magistro diplomą. Vėliau (1834–1837 m.) mokydamasis kalnakasybos mokykloje (akademijoje) Paryžiuje (prieš tai lankė Sorbonos universiteto ir Prancūzijos kolegijos kursus) įsitikino, kad Vilniaus universitetas davė labai tvirtų gamtos ir kitų fundamentinių mokslų, ypač matematikos, žinių.

XIX a. pradžios Vilniaus universitete I. Domeika gavo labai aukšto lygio teorinius pagrindus. Tuo metu Vilniaus universitetas buvo gerai žinomas Europoje, todėl neatsitiktinai čia ir dirbo pasaulinio garso mokslininkai. Jų dėka Vilniaus universitete suklestėjo gamtos mokslai.

Vaidžiai tariant, XVIII a. pab. Europos protas į Vilniaus universitetą atėjo per Ž. E. Žilibero, G. Forsterio idėjas, kiek vėliau – per Jano ir Andriaus Sniadeckių, Joachimo Lelevelio ir kitų.

Manychiau, kad Vilniaus universitetas išgarsėjo todėl, kad jo vadovai ieškojo žmonių, kurie jau buvo pasiekę atitinkamą lygį, išgarsėję Europoje.

Būtina paminėti ilgametį Vilniaus universiteto rektorių Martyną Počobutą, kuris sugebėjo pritraukti labai stiprias europinio masto asmenybes.

Iš tiesų jis sugebėjo į Vilniaus universitetą pritraukti net G. Forsterį, kapitono Džeimso Kuko ekspedicijos dalyvį, labai žinomą pasaulyje mokslininką. Jis į Vilniaus universitetą įnešė labai daug naujovių, pirmasis pradėjo kalbėti apie evoliucijos idėjas, apie kurias net Vakarų Europos universitetuose dar buvo mažai kalbama. Juk tai buvo dar prieš Žaną Batistą Lamarką ir Čarlzą Darviną. Tos idėjos paneigė scholastinius pasaulio aiškinimo būdus ir davė didžiulį postūmį tolesnei mokslo plėtrai. Tokių idėjų šviesoje ir bren-do jaunasis Ignatas Domeika.

Bus daugiau

Kalbėjosi Gediminas Zemlickas

LIETUVOS TEISĖS UNIVERSITETAS

praneša, kad 2002 m. spalio 14 d. 15 val. Lietuvos teisės universitete (Atėities g. 20, Vilnius) DALIA VASARIENĖ gins daktaro disertaciją „ATSISKAITYMŲ AKREDITAVIS TEISINIS REGULIAVIMAS“ (socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Doktorantūros komiteto pirmininkas ir darbo vadovas – doc. dr. Petras Algirdas MIŠKINIS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Nariai:

prof. habil. dr. Viktoras JUSTICKIS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S);

prof. dr. Vidmantas Egidijus KURAPKA (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S);

prof. habil. dr. Borisas MELNIKAS (Vilniaus Gedimino technikos universitetas, socialiniai mokslai, vadyba ir administravimas, 03 S);

prof. habil. dr. Vytautas PIESLIAKAS (Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Oponentai:

prof. habil. dr. Stasys VANSEVIČIUS (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, istorija, 05 H);

doc. dr. Stasys VĖLYVIS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo ir Lietuvos teisės universiteto bibliotekose.

Rektorius

Konferencijos momentas Vilniaus universitete

Vilniaus Gedimino technikos universiteto prorektorius prof. Algirdas Vaclovas Valiulis, Švietimo ir mokslo ministerijos skyriaus vedėjas Vytautas Burokas, Vilniaus technikos kolegijos direktorius Algimantas Piliponis ir VĮ Lietuvos paštas generalinis direktorius Jonas Šalavėjus

Atkelta iš 1 p.

pirmininkas Ipolitas Skučas): daug gražių ir labai teisingų žodžių apie žinių siekiantį jaunimą, mokslo ir meno aukštumas ir humaniškus Naujosios sąjungos tikslus. Bet nė žodžio apie tai, kad Vilniaus aukštesniajai technikos mokykla nuo rugsėjo 1 d. suteiktas Vilniaus technikos kolegijos, t. y. aukštosios neuniversitetinės mokyklos, statusas, o tai reikšmingas šalies mokslo gyvenimo įvykis.

Ką kalbėti apie politikus, jeigu net kai kurie iš atostogų grįžę aukštesniosios mokyklos dėstytojai tik atėję į darbą sužinojo, kad jie nuo šiol dirba neuniversitetinėje aukštojoje mokykloje. LR švietimo ir mokslo ministerija Vilniaus technikos kolegiją įregistravo tik prieš pat mokslo metų pradžią, po to, kai rugpjūčio 28 d., trečiadienį, Vyriausybė priėmė sprendimą steigti Kolegiją Vilniaus aukštesniosios technikos mokyklos bazėje. Vyriausybės nutarimo formuluotė labai trumpa, bet ilgas kelias vedė į ją, daug pastangų teko dėti Aukštesniosios technikos mokyklos vadovams, kol įvairiose institucijose įrodė, kad tokia kolegija – būtinybė.

Per 80 veiklos metų Vilniaus aukštesnioji technikos mokykla, kurios pavadinimas kelis kartus keitėsi, parengė per 25 tūkst. specialistų pagal 44 studijų programas. Jie sėkmingai dirba

įvairiose ūkio srityse, daugelis mokyklos absolventų baigė šalies aukštesnias mokyklas ir šiandien yra mūsų moklinio, techninio bei ūkinio gyvenimo elitas. Štai kad ir šios mokyklos 1960 m. absolventas Vilniaus Gedimino technikos universiteto prorektorius prof. Algirdas Vaclovas Valiulis, rugsėjo 2-ąją sveikinęs naujosios kolegijos vadovus ir studentus šalies universitetinių aukštųjų mokyklų vardu. Prorektorius pastebėjo, jog pokario metais (jam pačiam čia teko studijuoti nuo 1956 m.) tuometinis Vilniaus politechnikumas Olandų gatvėje sostinei ir šaliai darė tai, ką dabar atlieka Technikos universitetas bei kitos aukštosios mokyklos – rengė techninę inteligentiją sostinei, Vilnijos kraštui bei kitoms Lietuvos vietovėms, kur tų specialistų labiausiai stigo.

Prof. A. V. Valiulis neslėpė, jog šios sienos jam labai brangios, nors prabėgo daugiau kaip 40 metų, per tą laiką iškilo nauji pastatai, o laboratorijose bei dirbtuvėse atsirado visiškai kitos mokymo priemonės, įranga bei aparatūra. Pasak prorektoriaus, net ir tuo metu, kai jam čia teko mokytis, ši mokykla buvo aprūpinta labai gera ir tuo metu modernia technika, labai profesionalus buvo dėstytojų kolektyvas. Prorektorius neabejoja, kad ši aukštesnioji mokykla jau seniai turėjo tapti

aukštąja neuniversitetine mokykla. Buvo valstybės klaida, kad po vidurinės mokyklos baigęs aukštesniąją mokyklą jaunas žmogus atsidurdavo akligatvyje: norėdamas tęsti mokslą aukštojoje mokykloje, turėdavo stoti kartu su abiturientais ir studijuoti nuo pirmo kurso daugelį tų pačių dalykų, kurių egzaminus jau buvo išlaikęs aukštesniojoje mokykloje. Dabar šis nesuipratimas pašalintas. Suprantama, dar teks derinti Technikos kolegijos studijų programas, atskirus modulius, akredituoti juos aukštesiose mokyklose. Šią Kolegiją baigusiems absolventams, panorusiems tęsti studijas Vilniaus Gedimino technikos ar Kauno tech-

Bendravimo kultūros dėstytoja Janina Norkūnienė

Jau turime Vilniaus technikos kolegiją

Mechanikos ir vadybos skyriaus vedėja Eugenija Filonova, inžinerinės grafikos dėstytoja Monika Žalnierūnienė, akompaniatorė, Vilniaus konservatorijos vyr. dėstytoja Judita Ganusauskienė ir bendravimo kultūros dėstytoja Janina Norkūnienė

nologijos universitetuose, sutrumpės studijų laikas. Tai valstybiškas požiūris, atitinkantis ir Europos šalių praktiką.

Kad ir kiek kryžiaus kelių turėjo išvaikščioti direktorius Algimantas Piliponis, kol įrodė Technikos kolegijos būtinybę šaliai, bet šventės dieną jis prisiminė ir kalbėjo ne apie savo ir bendražygių įveiktą kliūtį. Kalbėjo apie tai, kiek daug yra valstybiškai mąstančių žmonių mūsų valdžios institucijose, aukštesiose mokyklose, kad pratingos mintys vis dėlto nėra žirniai į sieną: jos išgirstamos, į jas įsiklausoma, tegu ir ne iškart. Visa tai kelia ir tam tikrą optimizmą, pasitikėjimą savo valstybe.

Tarpukario Maršalo Juzefo Pilsud-

nika bei technologijos keičiasi nepaprastai sparčiai, todėl generalinis direktorius J. Šalavėjus kvietė studentus iš Kolegijos išsinešti kuo daugiau žinių ir praktinių įgūdžių – gyvenime pravers.

Vyresnių kursų studentų vardu pirmakursiams buvo įteiktas senas mokyklos simbolis – išaugota studentiška kepuraitė, kuria didžiavosi dar buvusio Vilniaus politechnikumo studentai.

Pabaigoje direktorius A. Piliponis prisiminė šiai mokyklai lemtingo Vyriausybės posėdžio išvakarėse savo pokalbį su matematiku akademiku Vytautu Statulevičiumi. *Kaip Jūs, pasaulyje žinomas matematikas, nepabūgęs prieš M. Gorbačiova ginti Lietuvos nepriklaus-*

Naujųjų mokslo metų pradžios šventė Vilniaus technikos kolegijoje

skio technikos mokykla Vilniuje poka ir ne kartą keitė savo pavadinimą, tačiau galima sutikti su Švietimo ir mokslo ministerijos skyriaus vedėju Vytautu Buroku: tokio lygmens pokyčio šios mokyklos istorijoje dar nebuvo. Tapti aukštąja neuniversitetine mokykla – tai ne iškasas ir antspaudus pakeisti. Teks iš esmės keisti čia studijuojančių ir dėstančių supratimą ir požiūrį į daugelį dalykų, o svarbiausia – naujai, valstybės mastu suvokti ir savo Kolegijos vietą gyvenime.

Štai V. Burokas, kuris, beje, baigęs tuometinį Kauno politechnikos institutą (dabar KTU) pirmą savo paskaitą kaip dėstytojas skaitė būtent šioje mokykloje, dabar įteikė direktoriui A. Piliponiui naujosios Technikos kolegijos registracijos pažymėjimą. Jis pastebėjo, jog reikėtų sutvarkyti laiptus, apskritai įėjimą į Kolegiją. Pirmakursiai ir visi studentai turi jausti atsakomybę, kad mokosi ne šiaip kokioje, bet aukštojoje mokykloje.

Darbdavių vardu Kolegiją sveikino VĮ Lietuvos paštas generalinis direktorius Jonas Šalavėjus. Jo vadovaujamoje įmonėje, kurios padaliniai, skyriai veikia visuose šalies miestuose, rajonuose, daugelyje miestelių, dirba labai daug šios aukštesniosios mokyklos absolventų. Lietuvos pašte naudojama tech-

somybės siekių, matote reikalą užstoti mūsų Aukštesniosios technikos mokyklos interesus? – paklausė direktorius. *Žinote, kolega, be visų Euklido geometrijų, tikimybių ir skaičių teorijų ir kitų labai svarbių matematinių sričių tyrinėjimo, dar reikia padaryti kažką tokio, ką ir plačioji visuomenė suprastų, – atsakė garsus, nepaprasto žmogiškumo, bet labai paprastas ir nuoširdus mokslininkas.*

Patys naujosios Kolegijos vadovai, regis, gerai supranta ir tai, jog norint, kad plačioji visuomenė ne tik suprastų, bet ir priimtų, įvertintų naująją neuniversitetinę mokyklą, dar teks įdėti didžiulį pastangų. Tikrasis darbas tik prasideda.

Gerai nuteikia Kolegijos vadovų ir dėstytojų požiūris į savo darbą ir mokslą. Štai direktoriaus pavaduotoja studijoms Dalia Lukošienė, supažindinama pirmakursius su jų dėstytojais ir laboratorijų vadovais, neužmiršo pasakyti, kaip svarbu išgyti Kolegijoje naujų draugų, kurie juk šiuos jaunus žmones lydės visą gyvenimą. Pasakė ir tokius žodžius: *Mokslas – tai pagrindinis elementas, jungiantis po Žemės rutulį išsisklaidžiusias žmonių mintis.*

Dievaži, geriau pasakant šių eilučių autoriui neteko girdėti net ir mūsų iškiliausių universitetų aulose.

Augvydas Dingailis

Vilniaus Gedimino technikos universiteto prorektorius prof. Algirdas Vaclovas Valiulis sveikina Vilniaus aukštesniąją technikos mokyklą, gavusią kolegijos vardą

Vilniaus technikos kolegijos direktorius Algimantas Piliponis akcentavo technikos kolegijos būtinybę šaliai ir jaunimui

Studentų tarybos pirmininkas Konstantinas Šapovalovas

Pirmakursiams įteikta simbolinė mokyklos studento kepuraitė; kairėje – Evaldas Gužasas

Legendizuoto desanto operacijos pėdsakais

Už šią pažintį esu dėkingas Aldonai Žemaitytei – žinomai publicistei, redaktorei ir visuomenės veikėjai, kuri per *J Laisvę* fondo XI studijų savaitės pirmosios dienos pietų pertrauką atkreipė dėmesį į šurmulingo koridoriaus kamputyje kukliai sėdinčią moterį: *Mokslo Lietuvai* būtinai reikia pakalbinti naujos knygos *Likviduoti Skirmantą* autorę Birutę Pečiokaitę-Adomėnienę.

Rašau todėl, kad nerašyti negaliu. Tai knyga apie mano bendramžius, kurie niekada nepasens, – teigia knygos *Likviduoti Skirmantą** autorė Birutė Pečiokaitė-Adomėnienė, kuriai liepos 23 dieną sukako 80 metų. Svarbu pasakyti ir tai, jog ši knyga parašyta remiantis Lietuvos ypatingajame archyve saugomomis MGB (*Министерство государственной безопасности* – Vidaus reikalų ministerijos) bylomis. Aprašomas labai trumpas laikotarpis: 1950 m. lapkritis – 1951 m. rugpjūtis, kai didžiulės Lietuvos okupacinio režimo saugumo ir kariuomenės pajėgos buvo mestos pagauti Skirmantą – Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio žvalgybos skyriaus viršininką Juozą Albina Lukšą.

Autorė mokėsi Veiverių progimnazijoje, Kauno universitete studijavo anglistiką. Mokytojavo Skriaudžių septynmetėje mokykloje, dirbo buhalterė kolūkiuose ir Kauno įmonėse. 1993 m. už romaną *Penktas: Nežudyk B. Pečiokaitė-Adomėnienė* pripažinta *J Laisvę* fondo paskelbto rezistencinio romano konkurso laureate. 2000 m. išleido dokumentinį pasakojimą *Paskutinieji*.

Trečioji B. Pečiokaitės-Adomėnienės knyga *Likviduoti Skirmantą* pirmiausia ir buvo pristatyta *J Laisvę* fondo XI studijų savaitėje, kuri šiemet liepos 31 – rugpjūčio 5 d. vyko Marijampolėje.

*Birutė Pečiokaitė-Adomėnienė. *Likviduoti Skirmantą*. – Atmintis, Kaunas, 2002.

Nuo romanų – prie dokumentinės apybraižos

Šiais metais *J Laisvę* fondas jau dešimtą kartą skyrė savo apdovanojimą geriausio rezistencinio veikalo autoriui. *J Laisvę* fondo XI studijų savaitės metu Marijampolėje buvo pristatyta ir Jūsų paskutinią knygą – tik ką išspaustuvęs.

Man pasisekė Fondo apdovanojimą gauti 1993 m. už romaną *Penktas: Nežudyk*. Tuokart *J Laisvę* fondo rezistencinio romano premiją pasidalijome su rašytoju Jonu Mikelinisku. Vertintojai iš Lietuvos pirmenybę skyrė mano knygai, o JAV lietuviai pasisakė už J. Mikelinisko veikalą. Išėjo taip, kad premiją teko pasidalyti.

Tačiau šitai tikriausiai nereikia, kad rašote tik dėl to, kad žūt būt norėtumėte laimėti kokią nors premiją?

Žinoma, ne. Rašau todėl, kad negaliu nerašyti. Mano rašymas prasidėjo nuo išleistosios mano vyro Vinco Adomėno (1909–1976) knygos. Vyras savo knygą buvo parašęs lageryje. Kalėjo Intoje, netoli Vorkutos. Knygą rašė ypatingomis sąlygomis. Šachtoje dirbo dujų matuotoju: vaikščiojo su specialiu įtaisu ir tikrindavo, kiek šachtoje susikaupę metano dujų. Apėjęs jam skirtus koridorius, susirasdavo kampelį ir rašydavo. Prirašė 45 sąsiuvinius, iš kurių man vėliau ir teko sudaryti jo knygą *Kas apverks jų dalią*.

Kokio pobūdžio tas veikalas?

Tai romanas. Iš lagerio grįžęs vyras pasakė: *jeigu aš nespėsiu užbaigti šio darbo, tai padaryti teks tau*. Taip ir atsitiko. Dirbau ilgai, teko daug ką tikslinti, nes tai buvo tik būsimosios knygos apmatai, juodraščiai, parašytas lagerio sąlygomis.

Savo pirmąją knygą *Penktas: Nežudyk* taip pat rašiau kaip romaną, kadangi visa, ką žmonės sako, juk nėra tikslu. Net ir mūsų šios dienos *J Laisvę* fondo renginys įvairių žmonių atmintyje paliks skirtingų įspūdžių ir prisiminimų. Juk daug ką skirtingai girdime ir suvokiame. O ypač, jeigu mes patys esame vienokių ar kitokių įvykių dalyviai: net ir neučia žmogus

savo poelgius padailina, prisimena jam malonesnius dalykus. Kai renkiesi romano žanrą, tai galima pateisinti ir tam tikrus netikslumus, kurių šiaip jau būna sunku išvengti, ypač kai rašai apie praėjusius laikus.

Tačiau trečioji Jūsų knyga *Likviduoti Skirmantą* yra visai kitokio pobūdžio – dokumentais paremtas veikalas. Beje, prieš šį mūsų pokalbį užsimeinėte, kad su šios knygos herojumi Skirmantu – laisvės kovų dalyviu Juozu Lukša – mokėtės vienoje mokykloje.

Mokėmės tuometinėje Veiverių keturklasėje mokykloje. Juozas Luk-

Knygos *Likviduoti Skirmantą* autorė Birutė Pečiokaitė-Adomėnienė

no vyras Vincas Adomėnas Vilniuje buvo *Vaidilos* teatro aktorius, be to, noriai miklino plunksną. Parašė dvi pjeses, kurios ir buvo pastatytos *Vaidilos* teatre. Tai *Svetimos plunksnos* ir *Balta obelėlė*. Buvo parašyta ir trečioji pjesė *Sugrįžimas*. Beje, *Svetimos plunksnas* vaidino lietuviai išveiviai Vokietijoje ir Amerikoje, režisavo Jurgis Blekaitis.

Tačiau trečioji Vinco Adomėno pjesė *Sugrįžimas* taip ir neišvydo rampos šviesos?

Skaičiusieji tvirtino, jog buvo nebloga pjesė, tačiau artėjo frontas ir teatras neišdrįso šios pjesės statyti, nes buvo antitarybinė. Neiškiko ir rankraštis. Mes iš Vilniaus išbėgome, ir visa, kas namuose buvo likę, žuvo. Kiek man žinoma, pjesę *Sugrįžimas*

nais, ir pirmasis, kuris pas mus atėjo, kaip jau minėjau, buvo Skirmantas – Juozas Lukša.

Rašė į partizanų laikraščius

Ar jis Jus aplankė kaip bendramokslė ir ateitininkę, su kuria lankė tą pačią mokyklą?

Visiškai ne. Jis atėjo pasitikrinti, kas čia tokie atsikėlė, kas tie Adomėnai.

Ar supratote, kad Juozas Lukša yra partizanas?

Kaip nesuprasi. Jis atėjo uniformotas. Atėjo trise: Daumantas, Skirmantas ir Tigras. Daumantas – tai Algirdas Varkala, Skirmantas – Juozas Lukša ir Tigras – Juozas Baltrušaitis.

asmenis galėtų susisiekti su A. Uosiu, t. y. mano vyru Vincu Adomėnu.

Kokie ryšiai Jūsų vyrą Vincą Adomėną-Uosį siejo su partizanais?

Iki pat arešto jis daug rašė į partizanų laikraščius *Partizaną*, *Laisvės žvalgą*. Buvo suimtas 1953 metais. Jo teismas prasidėjo Stalino laidotuvių dieną. Man taip pat buvo pažadėta, kad būsiu ištremta, bet mirus Staliniui tremties bausmė atšaukta. Man visą laiką saugumiečiai aiškino, jog įkalčių mane areštuoti užtenka: į mūsų namus užeidavo partizanai, tarp kitų ir Vanagas – Adolfas Ramanauskas (nuo 1947 m. Dainavos apygardos vadas, nuo 1948 m. – Pietų Lietuvos srities partizanų vadas). Lankėsi ir *Žalgirio* rinktinės štabo žvalgybos skyriaus viršininkas, nuo 1948 m. spalio mėn. – *Tauro* apygardos vadas Faustas – Aleksandras Grybinas.

O *Geležinio Vilko* rinktinės partizanai lankydavosi nuolat, pasiimdavo vyro rankraščius, o atnešdavo mums kai ką įdomesnio išversti iš anglų kalbos į lietuvių kalbą. Taip iki 1953 m. ir gyvenome.

Saugumo spektaklis Elžbicinkos kaime

Kaip ir kada kilo mintis parašyti knygą *Likviduoti Skirmantą*?

Kai radau labai geros medžiagos. Tai unikali medžiaga. Buvusiame Elžbicinkos (dabar Elžbietiškių) kaime gyveno toks Antanas Maščinskas, partizanų ryšininkas. Sovietų saugumas jį nusižiūrėjo, apklausinėjo ir iš savo agentų sužinojo, kad jis išgeriantis ir partizanams padedantis žmogus. Ryšininkas. Per A. Maščinską, šiam nieko nenujaučiant, ir nutarta prieiti prie Skirmanto. Šalia Elžbicinkos kaimo esančiame miškelyje saugumas surengė operaciją *Legendizuotas desantas* (LD). Per savo agentus saugumas jau žinojo, kad Skirmantas grįžęs į Lietuvą, yra vienas svarbiausių partizaninio judėjimo asmenų, ir rengiamasi jam į pagalbą atsiųsti kitą desantą. Todėl saugumas norėdamas pagauti Skirmantą 1951 m. balandžio 8-osios naktį ir išmetė tariamą keturių asmenų „desantą“ į Plutiškių miškelį. Visi keturi saugumiečiai buvo apsirengę desantininkų kostiumais, ginkluoti amerikietiškais ginklais, rūkė brangius

Nukelta | 8 p.

Tauro partizanų apygardos muziejuje Marijampolėje

ša mokėsi vyresnėje klasėje, aš – žemesnėje, bet buvome ateitininkai, ir ši organizacija mus vienijo. Be to, mokėmės vienoje klasėje su Juozo Lukšos broliu Antanu.

Vaidilos teatro aktorius, pjesių autorius

Tačiau siekdami bent šio tokio nuoseklumo turėtume grįžti į Antrojo pasaulinio karo metus, kai ma-

buvo skaičiusios dvi moterys: *Vaidilos* teatro aktorė Astaškienė ir Monika Mironaitė, dirbusi Vilniaus dramos teatre. Jos abi rankraštį skaitė savo namuose. Būtent dėl šio rankraščio 1947 m. Vincą Adomėną pradėjo tampyti saugumas. Tuo metu vyras dirbo Kauno dramos teatre ir neetatiniu redaktoriumi Grožinės literatūros leidykloje. Mums nieko kito neliko, kaip išvykti iš Kauno į Baltreliškių kaimą, mano tėviškę. Tėn teko turėti reikalų su lietuviais partiza-

Jų *Geležinio Vilko* rinktinės štabo bunkeris buvo visai netoli, gal už kilometro nuo mano tėviškės. Dabar tai Kazlų Rūdos rajonas, Veiverių valsčiaus Pributkio kaimas, o mano tėviškė – gretimas Baltreliškių kaimas.

Žinoma, kai Skirmantas atėjo, atpažinome vienas kitą. Dar buvo keletą kartų apsilankęs, o paskui, 1947 m. gruodžio mėnesį, išvyko į užsienį. Nors buvo žadėjęs grįžęs užėti, nuo to meto jo nebemačiau. Yra Skirmanto dokumentas, per kokius

Gilinas į bazilijonų istoriją

Gedimino Žemličko nuotraukos

Dr. Aldona Vasiliauskienė dalijasi įspūdžiais iš mokslinės stažuotės Romoje: Julius Rattkus, Švč. Trejybės bažnyčios klebonas tėvas Pavlo, Jonas Endriukaitis ir kiti dalyviai

Iš mokslinės stažuotės Romoje sugrįžusi istorikė dr. Aldona Vasiliauskienė, kurią skaitytojai pažįsta kaip aktyvią *Mokslo Lietuvos* autorę bei propaguotoją, pateikė savotišką savo mokslinės stažuotės ataskaitą. Renginys vyko prie Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios esančiame vienuolyne, dalyvaujant Vilniaus ukrainiečių draugijos (pirmininkė Natalija Šertvytienė) nariams.

Dr. A. Vasiliauskienė buvo apskritai pasaulyje pirmosios bazilijonams skirtosios tarptautinės konferencijos *Bazilijonai Lietuvoje ir Ukrainoje* organizatorė. Konferencijoje, kuri vyko 2001 m. lapkričio 8–11 d. Šiauliuose, Vilniuje ir Bazilijonų miestelyje, dalyvavo ne vien Lietuvos pranešėjai, bet ir istorikai iš Romos bei Ukrainos. Tą konferenciją susilaukė gana didelio dėmesio Ukrainoje, taip pat labai šiltų atgarsių ir Romoje.

Tėvų bazilijonų generalinės kapitulos ir asmeniškai tėvo prof. Porfirij Pidručnyj, OSBM*, kvietimu A. Vasiliauskienė šią vasarą turėjo galimybę padirbėti kapitulos bibliotekoje ir archyve Romoje, kur rinko medžiagą apie bazilijonus Lietuvoje ir pasaulyje. Priminsime, jog šios vienuolijos istorija tęsiasi jau 400 metų.

Istorikė savo darbą Romoje

*OSBM (Ordo Sancti Basiliius Magni – Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas) – bazilijonas.

Gražvydas Kantvydas

Anonsas

Vilniaus Gedimino technikos universiteto Elektronikos fakultetas persikėlė į naujas patalpas Naugarduko gatvėje. LR švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius bei Universiteto rektorius prof. Romualdas Ginevičius perkerpa juostelę. Apie šį įvykį publikaciją rengiame į kitą laikraščio numerį.

2002 m. birželio 20–24 d. Taline vyko Pasaulio ukrainiečių moterų organizacijų federacijos konferencija *Pagalba Ukrainai siekiant nepriklausomybės – vakar ir šiandien*, kurioje, be Estijoje gyvenančių ukrainiečių, dalyvavo 19 atstovų. Tai SFUŽO narės iš Anglijos (1), Kanados (1), Vokietijos (4), Lenkijos (2), Prancūzijos (1), Suomijos (1), Ukrainos (3) bei kandidačių į SFUŽO – Švedijos (2) ir Lietuvos (3) atstovės.

SFUŽO – tai Pasaulio ukrainiečių moterų organizacijų federacija, įkurta 1948 m. Filadelfijoje. 1992 m. šeštajame šios Federacijos kongrese pirmąsyk dalyvavo ir moterys iš Ukrainos. Reikia pasakyti, kad Ukrainos moterų judėjimas prasidėjo XIX a. II pusėje, kai 1884 m. buvo įkurta pirmoji Ukrainoje moterų organizacija.

Šiuo metu SFUŽO jungia 23 organizacijas, veikiančias 15 valstybių 4 žemynuose. SFUŽO yra JT narė – tai liudija jos veiklos galimybes ir Federacijos svarbą. Šiai Federacijai jau 10 metų vadovauja Oksana Sokolyk (Otava). SFUŽO veiklai Europoje vadovauja Irina Kozak (Miunchenas).

SFUŽO pirmininkė Oksana Sokolyk priminė ukrainiečių moterų veiklos istoriją, kėlė aktualiausias dabarties problemas, akcentavo būtinybę išlaikyti identitetą, informacinės ir programinės kalbos svarbą, išskėlė daug svarstytinų bei diskutuotinių klausimų.

Kai kurių ukrainiečių moterų organizacijų veikla buvo apibendrinta pranešimuose *Bendradarbiavimas tarp ukrainiečių moterų organizacijų Europoje; bendradarbiavimas su MMM (Pasaulio motinų sąjūdžiu)* (Marija Mitrovič, Prancūzija), *Ukrainiečių moterų veikla Anglijoje, jaunimo įtraukimas į draugijos veiklą* (Lesia Djakivska, Anglija), *Ukrainos gyventojų higiena ir medicinos lygis; prekyba moterimis* (Marija Kovališin, Vokietija), *Asimiliacijos grėsmė kituose kraštuose ir kaip jos apsisaugoti* (Anastasija Kravčuk, Lenkija), *Uk-*

Konferencija Taline

Konferencijos dalyvės iš Lietuvos: dr. Aldona Vasiliauskienė, Natalija Šertvytienė, Ukrainos kultūros atašė Estijoje

Aldonos Vasiliauskienės nuotrauka

cijomis bei valstybinėmis institucijomis.

Moterys ir keletas vyrų kalbėjo apie darbą – visomis jėgomis dirbti savo tautai, valstybės gėriui ir jos suklestėjimui, dirbti Ukrainos išlikimui ir jos integracijai. Akcentavo vieningo tėvynėje ir svetur gyvenančių ukrainiečių darbo svarbą, nes vienybėje – jėga. Ukraina reikalinga mums, o mes Ukrainai – akcentavo ne vienas kalbėjusysis.

Konferencijos dalyviai buvo priimti Ukrainos ambasadoje, ministro Eldaro Efendijevio, organizuotas susitikimas su Talino ukrainiečių bendrija,

rainiečių kalba tarp ukrainiečių Estijoje ir Ukrainoje (Lilija Čikalska, Estija).

Išklaustytos SFUŽO narių 1999–2001 m. veiklos ataskaitos. Jas pateikė ukrainiečių moterų organizacijos iš Belgijos (raštu), Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos, Lenkijos, Čekijos, Estijos, Ukrainos. Be to, apie atliktą darbą bei problemas kalbėjo Švedijos bei Lietuvos moterų organizacijų atstovės. Konferencijos dalyviai susidomėjo Lietuvos atstovės Natalijos Šertvytienės pranešimu: buvo pratęstas jai skirtas laikas, pranešėja sulaukė nemažai klausimų ne tik konferencijos darbo metu, bet ir per pertraukėles.

Ataskaitose akcentuoti ukrainiečių moterų organizacijų kitose šalyse ryšiai su Ukraina ir pagalba jai, ekumeninė veikla, karitatyvinės akcijos, kultūrinė šviečiamoji veikla, spauda, ekskursijos, bendradarbiavimas su kitomis ukrainiečių organizacijomis, ryšiai su kitomis tos valstybės, kurioje gyvenama, organiza-

viens vakaras buvo skirtas Ukrainos sukilėlių armijos (UPA) 60-mečiui paminėti. Pranešimą *Moterų dalyvavimas išsivaduojamoje UPA kovoje* skaitė šių kovų dalyvė Irina Kozak (Miunchenas). Prelegentė priminė, kad UPA, įkurta 1942–1943 m., oficialiai veikė iki 1953 m. Pranešėja kalbėjo apie bendražygės, kovojusias dėl tikėjimo, žodžio, spaudos laisvės kiekvienam žmogui nepriklausomai nuo tautybės, apie lygiavertę moterų kovą už nepriklausomą demokratinę valstybę, apie 5 moteris, gavusias aukštus apdovanojimus. Irina Kozak džiaugėsi, kad išleisti 33 leidiniai iš UPA istorijos.

Tikimasi, kad konferencija paskatins ukrainietes moteris plačiai veiklai įgyvendinant iškeltus klausimus, sprendžiant aktualias problemas, o Švedijos ir Lietuvos moterų organizacijos taps SFUŽO narėmis.

Dr. Aldona Vasiliauskienė
Vilniaus universitetas

Išėjo naujas leidinio RINKOTYRA. Žemės ūkio ir maisto produktai numeris

Rugpjūčio 28 d. išėjo naujas Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (LAEI) leidinys *Rinkotyra. Žemės ūkio ir maisto produktai* Nr. 2 (16).

Leidinyje pateikiama informacijos apie Lietuvos socialinę ekonominę raidą, užsienio prekybą daržovėmis, vaisių ir uogų sektoriaus plėtros tendencijas, kai kuriuos rapsų ūkio plėtros aspektus.

Pirmojoje dalyje pateikiama informacijos apie Lietuvos 2001 m. ir 2002-ųjų pirmo ketvirčio socialinę ekonominę raidą; užsienio prekybą daržovėmis 2002 m. pusmetį; rapsų, vaisių ir uogų rinkas ir jų plėtros tendencijas; žemės mokesčio taikymą.

Antrojoje dalyje skaitytojas supažindinamas su Europos Sąjungos žemės ūkio politikos tendencijomis, derliaus draudimo patirtimi kai kuriose ES šalyse.

Trečiojoje – aliejinių augalų rinkos reguliavimas įvairiose pasaulio šalyse; licencijuotų sandėlių dokumentų, numatomų įgyvendinti Lietuvoje, naudojimo patirtis JAV, Čekijoje, Slovakijoje.

Priešuoje publikuojama statistinė informacija apie žemės ūkio ir maisto produktų kainas, gamybą ir suvartojimą; daržovių eksportą ir importą; pasėlių, bulvių plotus; augalininkystės produkcijos išteklių balansus Lietuvoje, Europos Sąjungoje, Vidurio ir Rytų Europos šalyse.

Leidinyje *Rinkotyra. Žemės ūkio ir*

maisto produktai skirtas visiems, besidomintiems žemės ūkio ir maisto produktų rinkų būkle, jos plėtros tendencijomis ir perspektyvomis. Naudingos informacijos ras ne tik žemės ūkio įmonių vadovai, specialistai, ūkininkai, bet ir žemės ūkio produkcijos perdirbėjai, ieškantys rinkų savo produkcijai, prekybos įmonių atstovai, taip pat aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų dėstytojai bei studentai.

Irena Dedelienė
Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto vyresnioji informacijos specialistė

DĖL MOKSLO DARBŲ PATEIKIMO 2002 M. LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS VARDINIŲ PREMIJŲ KONKURSAMS

Povilo BRAZDŽIŪNO (eksperimentinė fizika);
Juozo DALINKEVIČIAUS (geomokslai);
Tado IVANAUSKO (gamtosauga);
Albino RIMKOS (ekonomika).

Lietuvos mokslų akademija praneša, kad mokslo darbai premijų konkursams priimami iki 2002 m. lapkričio 30 d. Darbus, nurodydami autorius, premijoms pateikia Lietuvos mokslų akademijos nariai, MA mokslų skyriai, mokslo ir studijų institucijų senatai (tarybos).

Lietuvos mokslų akademijos vardinių premijų komitetams pateikiama:

1. Mokslo darbas(-ai), pasiūlytas(-ti) premijų konkursui – 2 egz.
2. Motyvuotas pateikėjo raštas dėl darbo(-ų) reikšmės mokslui ir kiekvieno kandidato kūrybinio indėlio (premiuoti siūloma ne daugiau kaip 4 darbo(-ų) autorius).
3. Darbo(-ų) recenzijos bei atsiliepimai.
4. Duomenys apie autorių(-ius).
5. Svarbiausių spausdintų mokslo darbų sąrašas.

Mokslo darbai siunčiami: MA Humanitarinių ir socialinių mokslų (tel. 261 91 18), Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų (tel. 261 36 97) bei Biologijos, medicinos ir geomokslų (tel. 261 40 11) skyriams Gedimino pr. 3, 2600 Vilnius.

Socrates
Erasmus

Erasmus dirigavimo kursai Vilniuje (3)

Pabaiga, pradžia Nr. 14, 15

Baigiame pašnekesį su Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro meno vadovu ir vyriausiuoju dirigentu, Lietuvos muzikos akademijos Dirigavimo katedros vedėju prof. Juozu Domarku, kuris su *Mokslo Lietuva* aptaria, apibendrina šiuo metų Erasmus dirigavimo kursų, ir dalijasi savo turtinga pedagogine ir kūrybinio gyvenimo patirtimi.

Keturi dalykai svarbūs rengiant dirigentus

Bet kai Jūs, gerbiamasis maestro, pasakote, kad atvyksta dalis „apgadintų“ studentų, pasitaiko net ir iš Europos muzikos sostinių, tai tuojau pat gali kilti klausimas: o kaip pas mus?

Mes irgi apgadiname. Matyt, broko procentas yra neišvengiamas pagal taisyklę: kas nedirba, tas neklysta. Tas „apgadinimas“ priklauso nuo daugelio komponentų: ar studentas savo muzikiniais ir bendrais gabumais yra imlus, ar jis domus ir darbštus, ar jo specialybės mokytojas sugeba įtaigiai perduoti tai, ko studentui reikia. Pastarojo indėlis procentiškai yra mažesnis. Mokytojas turi surasti raktą, kaip studentą išmokyti dirbti individualiai. Be to, reikia pasakyti, kad Vakarų Europos ir mūsų dirigavimo mokymo metodikos supratimas yra gana skirtingas: Vakaruose daugiau teorinio „filosofavimo“, o mūsų, kurių esame perėmę iš rusų – praktiniai užsiėmimai klasėje su dviem fortepijonais. Vertinti, kas geriau, labai rizikinga. Svarbu rezultatas. Ir vienoje, ir kitoje mokykloje mokymo rezultatai dažnai būna paradoksaliūs ir netikėti. Galiausiai viskas suvedama į gimtus studento gabumus ir pedagogo sugebėjimą jį pastatyti į teisingas vėžes.

Be užsiėmimų su savo specialybės pedagogu, studentas privalo lankyti ir studijuoti kitas disciplinas:

Diriguoja Erasmus kursų Vilniuje dalyvis Claus Efland iš Londono karališkojo muzikos koledžo

muzikos teoriją, muzikinę literatūrą, partitūrų skaitymą, instrumentų pažinimą ir instrumentuotę, filosofiją, užsienio kalbą ir kt. Ir čia vieni studentais atsiskaito formaliai, o kiti stengiasi pasiimti daug daugiau, negu rodo kad ir geriausias pažymys.

Muzikinis išprusimas priklauso nuo daugybės dalykų: nuo žmogaus imlumo, teorinio ir meninio jautrumo. Labai svarbu tai, kokias asociacijas atlikėjui kelia muzikos kūrinys. O stiliaus, epochos, skonio pojūtį galima išlavinti. Daug priklauso nuo to, kaip ir kiek jis mokėsi muzikos, ką klausėsi. Žmogaus, kuris nelankė koncertų, spektaklių, nesėdėjo prie magnetofono, diriguoti neišmokysi. Keturi dalykai išskirčiau rengiant dirigentus: pirma, žmogaus įgimtos psichikos savybės, proto analitiškumas, antra, muzikinis ir bendras išprusimas, trečia, dirigavimo technika ir, ketvirta, darbas. Maža atsiminti, kad L. van Bethovenas parašė 9 simfonijas. Dar reikia jas žinoti. Na, gal visų ir nepavyks išmokyti, nes juk ne vieną Bethoveną tenka studijuoti: kiti irgi parašė

daug. Mums reikia bent paviršutiniškai susipažinti su rašytine literatūra, poezija. Kokia kalba gali būti su studentu ar besimokančiu, jeigu jis nežino V. Šekspyro kūrybos santykio su Dž. Verdžio kūryba. Arba kokia gali būti rusų muzika be A. Puškino, M. Lermontovo, N. Nekrasovo, A. Ostrovskio. Mokydamasis tokios retos specialybės kaip dirigavimas studentas visą tą pasaulinę kultūrą privalo akumuliuoti. Kad Muzikos akademijoje viso to studentas išmokyti, jis privalo ir savarankiškai mokytis. O kur dar dailė, architektūra. Nedaug studentas nuveiks nesusipažinęs su J. V. Gėte, I. Kantu, G. V. F. Hėgeliumi, F. Nyče. Tai iškart visa muzikos epocha: R. Vagneris, G. Mahleris, R. Štrausas. Visa tai labai svarbu norint geriau suprasti ir interpretuoti muzikos kūrinių. Perskaityti natas – tai dar ne interpretacija.

Kaip iš natų krūvos išgauti kūrinių

Kada prasideda interpretacija?
Nuo to momento, kai dirigentas

nuodugnai išmoka kūrinių, pats išanalizuoja jį stilistiškai, istoriškai, struktūriškai. Simfonijoje vien pirmoje dalyje yra ekspozicija, temų išdėstymas, jų perdirbimas, plėtojimas, vėliau grįžimas į pirminį epizodą ir užbaiga. Kiekviename kūrinyje kompozitorius sudėlioja savo akcentus pagal to kūrinio dramaturgiją. Joje būtinai reikia atrasti sąlyčio taškus – kitaip tai bus tik natų krūva. Bet ten daugybė *crescendo* ir *diminuendo*, įvairių akcentų, *fortissimo*, *pianissimo*, pauzių, jų visų santykis.

Gal tik diriguodamas ir suvoki, kur tuos taškus ant „i“ reikia dėti?

Jau vėlu. Kaip sakiau, pirmasis rūpestis – dirigentui pačiam išmokyti muzikinį kūrinių. Absoliuti priklausomybė: kuo daugiau, tiksliau išmokyti, tuo lengviau interpretuoti.

Deja, tie kursai vyko paskutinį kartą

Tad galima tik apgailestauti, kad Erasmus dirigavimo kursai Vilniuje vyko paskutinį kartą.

Deja, taip. Erasmus vadovai dir-

ba pagal savo taisykles, kurios leidžia tokius kursus rengti tik 3 kartus. Erasmus yra nepaprastai geras dalykas visiems kursų ir baigiamųjų koncertų dalyviams. Studentai gali priėti ir padirbėti su puikiu orkestru, pagaliau juk gali bent trumpai pakeisti studijų aplinką. Labai svarbu tai, kad jie gauna progą pabendrauti su kitų pedagoginių mokyklų atstovais, juos mato dirbančius. Be to, susidaro galimybės padirbėti su pianistais, atliekančiais dviem fortepijonais studento diriguojamą muziką. Galų gale galima pasižiūrėti savo dirigavimo vaizdo įrašą, su pedagogais aptarti klaidas, o gal ir pavykusias vietas. Žodžiu, Erasmus kursai – tai puiki galimybė ir kitus pamatyti, ir save parodyti.

Nejau nepastebėjote jokių trūkumų?

Nemanyčiau, kad būta ko nors neigiamo. Tokie kursai gali būti tik teigiami. O nepavyko nebent kokie organizaciniai mažmožiai. Beje, Erasmus kursų vadovai iš Briuselio atsiunčia savo vadinamąjį „revizorių“, kuris įvertina kursus ir pateikia apie juos ataskaitą. Taip informacija apie Vilniaus Erasmus dirigentų kursus pasiekia ir Briuselį.

Kiek žinau, esame labai gerai vertinami, net ir pagarsėję gera organizacine ir mokomąja veikla. Lygiai tos pačios nuomonės apie Erasmus kursų esu ir aš: juos labai vertinu.

Mes daugiau dėmesio pokalbyje skyrėme studentams – natūralu, nes juk Erasmus kursai jiems ir buvo skirti. Tačiau gal Jūs, profesoriau, kai ką pamokančio išvelgėte ir savo kolegų profesorių Peter Gülke iš Vokietijos, Jorge Rotter iš Austrijos ar Neil Thomson iš Londono pedagoginėje veikloje?

Žinote, kai dirbo minėtieji kolegų profesoriai iš užsienio, turėdavau po 2–3 valandas sėdėti su savo studentais klasėje ir aptarinėti jų darbą. Todėl kaip dirba kolegos, mačiau labai nedaug ir tik epizodiškai. Žinau tik tiek, kad jie visi dirbo labai gerai – yra puikūs savo profesijos atstovai.

Kad ir ką sakytumė, o dirigento

Jason Burcham iš Trinity muzikos koledžo Londone

Pit Uhden, Felix'o Mendelssohno-Bartholdy aukštoji muzikos ir teatro mokykla, Leipcigas, dėkoja orkestrui ir žiūrovams

Sunkiausia jau pasibaigė ir galima kolegiskai paspausti ranką orkestro muzikantams profesija unikali. Ar jaučiatės vieno muzikinio „cecho“ nariai, o gal žvelgiate vienas į kitą labiau kaip konkuruojančių firmų atstovai?

Visi puikiai suprantame, kad esame dirigantai ir tai mūsų duona ir visas turtas. Esame pažįstami ir draugaujame tiek, kiek būtina šiai mūsų profesijai ir kiek leidžia laikas.

Tačiau mūsų Erasmus kursų dalyviams ateityje tikriausiai labai pravars, kad jie tarpusavyje bendravo, susidraugavo ir būtent Vilnius juos visus surišo.

Kiekviena tokia pažintis gyvenime bus labai naudinga. Jaunimo kontaktai užsimezga greitai, jie pasikeičia adresais, elektroniniu paštu ir, suprantama, tai labai svarbu ateičiai.

Jei nauda įvairiapusė, tai kodėl panašių kursų nerengiama vokalistams, muzikantams?

Vokalistams paprasčiau, jie gali dainuoti ir akompanuojant fortepijonu. Juk būsimiems dirigentams sunkiausias dalykas – gauti orkestrą, antraip gali tik orą kapoti.

Tai ir Lietuvos įvaizdžio formavimas

Visi panašūs renginiai – tai ir puiki galimybė parodyti savo muzikinę kultūrą, savo organizacinius gebėjimus, pagaliau tai ir gera proga formuoti mūsų valstybės įvaizdį.

Visi, kurie yra turėję reikalų su Erasmus kursais Vilniuje, vertina juos tik superliatyvais: štai Lietuvoje mes turime tai, apie ką kiekviena akademija ar konservatorija gali tik svajoti.

Konkretus įrodymas, kaip netuščiažodžiaujant reikėtų tą įvaizdį formuoti: per mokslą, kultūrą, kur mūsų šalies intelektas ir kūrybiniai gebėjimai akivaizdūs. Dėkoju, Profesoriau, už skirtą laiką ir galimybę su Jumis bendrauti. Manau, kad Mokslo Lietuvos skaitytojai gavo gerą progą daugiau sužinoti apie tai, kaip rengiami retos profesijos atstovai – dirigantai. Pagaliau tai gera proga susipažinti ir su Jūsų, profesoriau, pedagogine ir kūrybine veikla. Ačiū.

Kalbėjosi Gediminas Zemlickas

Socrates/Erasmus vasara Lietuvoje: darbai ir pramogos

Vasara akademinėi bendruomenei asocijuojasi ne tik su ramiu poilsiu. Dažniausiai kaip tik jam ir pritrūksta laiko. Socrates/Erasmus programa vasarą taip pat neatostogauja. Rengiamos sutartys naujam semestru, derinami ateities planai. Vasarą vyksta intensyvūs lietuvių kalbos kursai būsimiems Erasmus mainų studentams, jau antrus metus vyko Erasmus intensyvi programa Vasaros videostudija.

Liepos 7–17 dienomis Juodkrantėje vyko Socrates/Erasmus vasaros videostovykla. Ši intensyvi studijų programa skirta būsimiems kino meno kūrėjams – režisieriams, aktoriams, garso režisieriams, filmų dailininkams, prodiuseriams. Studentai iš Didžiosios Britanijos, Nyderlandų, Suomijos, Lenkijos, Prancūzijos, Latvijos, Estijos, Rusijos ir Lietuvos klausėsi paskaitų, dalyvavo praktiniuose užsiėmimuose, žiūrėjo ir nagrinėjo žymių režisierių darbus. Kursų pabaigoje studentai gavo pažymėjimus, o įgytas teorines žinias galėjo pritaikyti praktiškai. Burtų keliu sudarytos tarptautinės komandos turėjo sukurti ir pristatyti trumpus filmukus. Šių filmų peržiūra, geriausiųjų rinkimas ir apdovanojimai – vasaros videostudijos baigiamoji dalis. Per dešimt dienų buvo sukurta 13 filmų, iš kurių geriausių rinko dėstytojai, studentai ir visi baigiamojo renginio svečiai. Geriausiu filmu (sutapo ir publikos, ir profesūros nuomonė, nors tikėtasi alter-

Vasaros videostudijos apdovanojimų ceremonijoje triumfo režisierius Paul Amos de Heer iš Utrechto menų mokyklos, Nyderlandai

Erasmus Vasaros videostudijos metu studentų grupė kuria filmą apie kursų, kuris rudenį bus rodomas per Lietuvos nacionalinę televiziją

CHEMIJOS INSTITUTAS

Skelbia konkursą vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigoms Organinės chemijos skyriuje užimti.

Pretendentai pateikia: prašymą, mokslo laipsnį liudijančio dokumento atspaudą, mokslinės veiklos aprašymą ir mokslinių darbų sąrašą už 5 metus.

Dokumentai priimami 2 savaites nuo paskelbimo spaudoje dienos Goštauto g. 9, Vilnius, tel. (8-22) 61 85 16

Direktorius

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

praneša, kad 2002 m. spalio 30 d. 13 val. VDU CR Mažojoje salėje (Daukanto g. 28, Kaunas) bus ginama LINOS VALIUKAITĖS daktaro disertacija tema „LIETUVIŲ STEBUKLINĖS PASAKOS: JŲ SANTYKIAI SU KAIMYNIŲ TAUTŲ PASAKOMIS“ (humanitariniai mokslai, etnologija 07 H).

Doktorantūros komitetas:

pirmininkė – prof. habil. dr. Bronislava KERBELYTĖ (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, etnologija, 07 H).

Nariai:

prof. habil. dr. Romualdas APANAČIUS (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, etnologija, 07 H);

prof. habil. dr. Jurijus NOVIKOVAS (Vilniaus pedagoginis universitetas, humanitariniai mokslai, filologija, 04 H);

prof. habil. dr. Leonas Florientas GUDAITIS (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, filologija, 04 H);

dr. Žilvitis Bernardas ŠAKNYŠ (Lietuvos istorijos institutas, humanitariniai mokslai, etnologija, 07 H).

Oponentai:

prof. habil. dr. Leonardas SAUKA (Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, humanitariniai mokslai, etnologija, 07 H);

doc. dr. Gražina KAZLAUSKIENĖ (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, etnologija, 07 H).

Su daktaro disertacija galima susipažinti Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo, Vytauto Didžiojo universiteto bei Lietuvos istorijos instituto bibliotekose.

Rektorius

Studentė iš Vokietijos Ana-Lena per tris savaites pramoko rašyti lietuviškai

natyvos) išrinkta olandų režisieriaus psichologinė novelė *Over&Out*. Socrates fondas taip pat įsteigė specialų prizą už sėkmingiausią tarpkultūrinį bendradarbiavimą. Jis atiteko ironiškam estės režisierės Kristin Raup filmui *Ratatuto*, kuriame vaizduojama labai kruopščiai filmavimui besiruošianti režisierė, galiausiai nufilmuojanti limonado butelį ir jo šešėlių smėlyje.

Vienuolika dėstytojų iš Rusijos, Lietuvos, Latvijos, Didžiosios Britanijos ir Suomijos ne tik dirbo su studentais. Dėstytojai rengė apskritojų stalo diskusijas apie šios videostudijos privalumus ir trūkumus, tarėsi, kaip galima būtų praplėsti ir patobulinti kitų metų renginį. Suomė Maiju Leppanen siūlė rengti daugiau diskusijų dėstytojams, tai puiki proga pasidalyti dėstytojų patirtimi, susipažinti. Tokioms diskusijoms tinkamiausias laikas – antroji kursų pusė, kai studentai užsiėmė filmavi-

mu, o dėstytojams atsiranda daugiau laiko. Profesorius iš Didžiosios Britanijos Tim Haunton mano, kad šioje programoje per daug teorinių užsiėmimų. Studentai nori kuo daugiau laiko skirti praktinei veiklai, kuriai sudaromos puikios sąlygos, todėl ne visi dėstytojai paskaitose sulaukia klausytojų. Visa profesūra pabrėžė ypatingą šios studijų programos naudą. *Svarbiausia, kad studentai susitinka kaip nepažįstami, o po dešimties dienų jie jau pristato bendrai sukurtą meno kūrinį – tai išties unikalu*, – sakė Tim Haunton. Studentai džiaugėsi galimybe įgyti žinių, puikiomis sąlygomis kurti filmus ir atostogomis unikaliame kurorte. *Mes turėjome dvejus metus sunkiai dirbti, kad paktume į šiuos vasaros kursus, bet pastangos tikrai buvo vertos to, ką čia gavome*, – sakė būsimasis aktorius iš Didžiosios Britanijos James Brown.

Intensyvius lietuvių kalbos ir kultūros kursus (ILPC) Lietuvoje rengia dvi aukštosios mokyklos – Vilniaus universitetas tokius kursus organizuoja jau du dešimtmečius, palyginti su jais naujokas Vytauto Didžiojo universitetas šią vasarą surengė ketvirtus. Galbūt dėl studentams netinkamo laiko į Vilniuje vykusių kursų atvyko labai mažai klausytojų. Liepos 23 – rugpjūčio 20 dienomis kauniečiai lietuvių kalbos mokė 30 užsieniečių, iš kurių 10 Socrates/Erasmus mainų programos dalyviai. Tai būsimieji Kauno technologijos universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Kauno medicinos universiteto ir Vilniaus dailės akademijos studentai. Užsienio studentams lietuvių kalbos ir kultūros kursų nauda akivaizdi: jie pramoksta kalbos, susipažįsta su miestu, kuriame gyvena, ir visa Lietuva, be to, susiranda draugų. Pasak vienos iš kursų organizatorių, VDU Tarptautinių ryšių skyriaus vedėjos Inetos Savickienės, aukštoji mokykla taip pat gauna naudos. Dar dešimt naujų studentų sužino apie universitetą ir grįžę gal rekomenduos jį savo draugams. Lietuvių kalbos dėstytojams vasarą yra galimybė papildomai užsidirbti. Be to, tai specifinis darbas – bendrauti su kitų kultūrų žmonėmis, pristatai jiems savąjį darbą neapsiriboja vien paskaitomis, bendraujama ir neformalioje aplinkoje. Kursų pabaigoje studentai laiko lietuvių kalbos egzaminą, gauna pažymėjimą ir vasaros kursų diplomą.

Jurga Sondeckienė
ES Socrates programos
koordinavimo paramos
fondo informacijos atstovė

